

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt. 50 kr. Egy hónapra 1 frt.

Hirdetési díj: öt hasábon postisz 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többi esetben megjelölt hirdetéseknek leengedés történik.

„A kuvik politika“.

(Az országgyűlés beszámolója.)

Debreczen, jun. 16.

Az országgyűlés második ülészaka véget ért s a képviselők általában nyugodtan mehetnek választóik színe elé, mert sok munkát végeztek, sok jót alkottak; a minnek hasznát már a közel jövőben élvezendi az ország.

És midőn ezt constatáljuk, tárgyalagos igazságszeretetünk alapján be kell ösmernünk azt is, hogy részben — némely kivételek mellőzésével ezen sikernek egyik fő előmozdítója az ellenzéki pártok voltak, nem ugyan az alkotás terén; mert hiszen ott nem szoktak semmiféle parlament ellenzéki mozogni, hanem azon tárgyalagos eljárások által, melyet a parlament viták alkalmával gyakran tanúsítottak; s félre téve egy időre azon szenecziások előhurcolását, mely mi nálunk az előbbi időkben parlamentari csíny, és parlamentari botrány neve alatt oly gyakran megdöbbenőleg előfordult s oly nagy előmozdítója volt a politikai corruptiónak.

Vajha az ellenzék megértené a kor intő szavát s programjába venné az angolok azon következetesen gyakorolt jelszavát, hogy „az idő pénz“, bizonyára megérnének, hogy az ellenzék eljárásának is hasznát vehetné a nemzet, melynek eddigi alkotmányos életünkben kevés kivétellel csakis kárát vallottuk.

Hanem midőn az ellenzéki képviselőknek elismerésünket fejezzük ki, kénytelenek vagyunk felhívni sürgős figyelmüket az őket támogató politikai hírlapiradalomra, különösen annak provinciális részére, melynek mostani eljárása kevés kivétellel, — szeretjük hinni, hogy nem annyira a rossz alkarrat, mint tájékozatlanság és politikai érzék hiánya miatt, oly szomorú tere kezdik teremni a vidékek provinciális politikai felfogását, melyekből soha jó, csakis kárhoz és romlás fog a nemzetre nézve kifejlődni.

Valóságos politikai Kajdácok ezek, kik mindent után mondanak a mit hallottak, a nélkül, hogy a szavak, tettek mélyebb értelmét kutassák, és sokszor a mit egy ellenzéki parlamenti férfi — párttaktikából vagy parlamenti manőverből mond, vagy tesz, — és azt akkor mondania és tennie szükséges is volt, — ezek itt lent a vidéken, nem ösmerve az indító okokat, a mozgató rugókat, éktelen rikácsolással variálják a dolgot s annyira elferditik s ez által annyira elmereszítik a vita tárgyát, hogy ebből nem haszon, — minnek intenciójából talán tétetett a dolog, hanem kárhozatos elkeseredés és lelki nyomorúság származik.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

„A bogaras ember.“

— Rajz. —

(Folytatás.)

Az özványok volt rá gondja, hogy szövetségese ne támadjanak zsarnoksága ellen. Felesége előtt folyton gyalázza saját fiát, mintegy éhietetlen korhely naplopót, fiának pedig azt emlegette, hogy mostoha anyja egy nagyravágó, kitanult kakár, ki csak nagyravágása kielégítésé czéljából lett hívese mi e két fiatal egymásra utalt teremtményt még ridegebbé tette egymáshoz.

Valóságos „kuvik“ politikát üznek, melynek végrefrajja mindég házaudulókban és Magyarországi végelpusztulásában hangzik el s eljárások által oly sok másintropot teremtenek, hogy nemsokára ezektől sötétül el a világ.

Vagy talán azért teszik, hogy nekik csakis az elfanyarított embergyűlölet lehet felhasználható eszköz kintzított terveik kivitelénél s a megelégedés és boldogság nem illik be az ő végcéljaik keretébe.

Nem értjük s nem bírjuk másképp magyarázni ezen érthetetlen eljárását a provinciális ellenzéki zornalistikának, — mert valjon mi gyönyörűségök lehet abban, hogy itt a vidéken kiölik a hitet és bizalmat a gyöngébbek szívéből és sötét képeikkel, — melyet mint a kintörna mellett éneklő vásári énekes — aképp mutogatnak lapjaikon a desperatiót és csüggedt apáthia bus lemondását terjesztik magok körül, mely a nemzet szívósságát, — életképességét és munka ösztönét semmi esetben nincs hivatva emelni és előmozdítani, sőt inkább csak devalválni képes azt, minnek tolytán lelkesedés hazafini munkásság, kötelesség érzet s a közügyek iránti érdeklődés helyett undort és csömört kap a jobb érzésű gondolkodó hazafi s ennek hatása alatt magányosa temetkezve megszűnik tényezője lenni a nyilvános közéletnek.

Kivánatos azért, hogy az országgyűlési színek alatt az ellenzék képviselői tagjai terjeszsek ki figyelmüket ezen kárhozatos pusztító járványra s használják antidotummal a politikai higadtság, értelmesség és tárgyilagosság, mert a vizsály elvetett sárkány fogai oly fegyveres vitézeket fognak majd teremni, kiknek első dolguk lesz a vitéket elemészteni.

Uj képviselő.

A moraviczi kerület orsz. képviselőjévé O n o s s y kormánypárti 153 szavazattal képviselővé választották Dániel László ellenében, ki csak 21 szavazatot kapott.

A honvéd tisztképző iskola tanterve.

A honvédelmi miniszter a Ludovika-Akadémia tanterve és berendezése tekintetében, a nyár végén nagy enquette-et szándékozik tartani, melyben katonai, tanári és képviselői körökből, pártkülönbség nélkül lesznek a szakértők meghallgatva és ezek nyilatkozatai alapján a reform foganatba véve.

Az osztrák-szerb vasuti egyezmény.

A magyar-osztrák-szerb magyar külügyminiszter és Christics szerb követ tegnap cserélték ki az osztrák-magyar szerb vasuti egyezmény ratifikációját.

A magyar északkeleti vasut közgyűlése.

A magyar északkeleti vasut közgyűlése junius 20-ról ugyan e hó 30-ára halasztott.

Akárhogy és miként történt, de a szép fiatal asszony körül erős tolongás képződött s leginkább a deli fiatal huszár tisztek cernirozták s repítették tova a sikos talajon s ezen estén Bányai ural oly mély tisztelettel bántak felesége környezői, hogy utóbb csakugyan azt kezdte hinni magáról, hogy ő egy respektabilis ember s ezen hiedelem önteltségének és hiúságának felelte jól esett.

Annál rosszabbul esett azonban az a látvány, midőn a deli táncosok Nárccis karcu derekát átkarolva, keblükhöz szorítva rohanat vele a gyors keringő ütemei alatt oly közel tartva magokhoz, hogy ajkaiak csak nem érintkeztek, mi egy jó keringő táncosnál, kivált ha táncosnője vele majdnem egyenlő magas, másképp alig lehetséges, hanem Bányai azért még is megintette feleségecskáját, hogy azt ne tegye, mert oly modoru tánc ezen országban a nagy illetlenségnek közébe tartozik.

A szünóra után, különösen a Cotillion alatt Bányai ur más oldalról mutogatva bealkított tehetőségét, mit előidézett részint az, hogy kegyetlen unta magát felesége folytonos szemmel tartásában, részint pedig az estelire kiadott vacsora ára borsolta az orrát.

minthogy a szükséges számú részvények kellő időben nem lettek letéteményezve.

Az országpházó.

A képviselőház tegnapi ülésén Irányi interpellálta a miniszterelnököt a felső magyarországi inségeseket illetőleg. A miniszterelnök azonnal felelt elmondván, hogy minden lehetőséget megtesz az inségesek segélyezésére, hogy az inségesek szükségéről gondoskodni fog, s gondoskodásról annak idején jelentést fog tenni. A ház a választ tudomásul vette. Még csak egy ülés fog tartatni, a szentesített törvények kihirdetése czéljából.

Nézzünk széjél itthon is.

— A városi széjpészeti bizottság gyűlése. —

Debreczen, jun. 16.

Ha körül tekintünk városunk utcáin, szemelődésünkben nem menekülhetünk azon kellemetlen benyomástól, melyet az építkezések rend és széjpészeti hiányai nem csak a — ellék utcákon hanem mindjárt a város legelőkelőbb helyén a főtéren — okoznak.

Az idegen, ki e nagy és vagyonos magyar várost a nemzetnek idegen elemek lefolyásától kiválóg megórtól mintegy székhelyét először s csak bizonyos látványlából és felületesen vesz szemügyre, kimagasló templo m tornyai és egyes épület csoportjaiból metropoliumot képzel maga előtt látni, mely a „nagy város“ — hoz könnyen hasonlítható.

Mennyire megváltozik azonban e kép ha közelebről nézzük. — Végig haladva például a várud-utcán, mely úgy látszik a város legtöbb gondozására méltóztatnak mondható, alig érünk az „Európház“ s látogat által kissé elkapatott szemlélő csaknamar kizökkentetik a valóság által a piacr-utcai magasabb épületek soroktól igen aránytalan viszonyban álló jobbról-balról közbe szurt vízözn előtti idomu házacskák látásán.

Ezen fajta — a piacr hátterében levő s az impozans akadémiái palotát elzáró, a tér közép magasságánál szerencsétlenül bejebb épült szög homlokzatán de elhibázott fekvésű ref. székesegyházzal Kiegészített: főtérét elurító torz épületek törpénke a piacr-utca mindkét oldalán egész halmazzával találkoznak, melyek mintha 27 kros boltokban vásároltatnak volna össze, egy állnak egyes buszkebbi a főtéren helyre jogsultabb díszesnek azonban csak kivételesen mondható társaik között.

Nem csoda ha tehát a főter szépsége csorba s a többi házak csínjának értéke is leszáll, midőn a hátramaradás és izléstelenség a város külsejének — kedvező anyagi viszonyai és népességének számához nem mérte — fennalás korbeli jeleget adván az egész utca arczonálalt elrontja.

De nem csupán széjpészeti érzékünket árulja el ezen körülmény, hanem következtetni enged egyseremind a város lakóinak jellemére, mi építkezésekben nem díszességre hanem hasznosságra legkivált — vall.

Mert jöhetet bérházakat nem csin, izlés, stb. kedvéért hanem a hasznosság gyakorlati céljainak megvalósításáért építünk modernálitál ha a háztalajdonosok kik lak-és bolt bérbeiket folytonosan emelgetni időszerűnek és hasznosnak találják, valjon nem tartoznak a város iránt egyébbel is azon kimért kötelezettségű, mely a házi urasság jogjaiból folyik? Nem tartoznak e bérházai, beltajai csínjának emelésére az általános széjpészetre is tekintettel lenni?

A közrend és városunk csinja sokat szenved az által, hogy a főter és a czepléti ut-

vég — itt már csak nem árnyékolnak be a kereskedők forgalmi kilátásait a fak? — még mindig befásíthatlanok; hogy az aszfaltozás és térkövezés garlón balad helyesebben mondva pang míg a rosz idő ez eddig is elrontva, ujból véget vet a dolognak; hogy a házak ereszcatornával ellátása még mindig fényűzésnek tartatik (itt a város kapitányi hivatal épületét is értjük, mely a télen rozszant eresztartójával öntötte a vizet a járókelő nyakába s melyet úgy tudunk, a tavaszszel már ki is javítottak); hogy jó vízben széjél városunk nyilvános kutakban nagy hiányt szenved, stb. oly körülmények, melyek a város széjpészete nem előmozdítólag hatnak, de mely hiányoknak mielőbb megszüntetése nem is csupán széjpészeti szempontokból kívánatos.

Az emondott dolgok nem ujak, de időnkénti felújításuk szükséges.

Nem lehet tudni talán egyszer majd csak foganatja lesz.

Vafakl.

A fővárosból.

— Hírek. —

A kalvintör boulevardirozása miatt a muzeumkert beszerítése szükségesé vált. A beszerítési munkálatok már javában folytak. A fővárosi közmunkatanács miudent elkövette, hogy a kert szépsége a beszerítés által mite vesztessen és a főváros kívánalmainak tökéletesen megfeleljen. Így a muzeum lépcsőháza előtt a legválogatottabb virágokból, virággyáza csináltak, hasonlót a margitszigethez és az Erzsébet sétányhoz. A kert tehát, ha kisebb lesz, mégis valódi díszere fog szolgálni a fővárosnak. A kert rácszatát újra befektetik. A munkálatok jövő hó végéig teljesen belesznek fejezve.

A magyar tudományos akadémia 2-ik osztálya hé fón d. u. tartotta a szünidő előtt utolsó ülést. Pauzer Tivadár elnökölte alatt. Tagok keresen voltak, közönség épen nem. Az ülés tárgyszorazava egyetlen egy pontból állott: B a l á s s y Ferencz lev. tag olvasta fel a zámi és ohati pátságookról írt értekezését.

Rövid hírek. Az írói körben csütörtökön Pusztay Károly a rendezendő történelmi je mezbál terét elő fogja terjeszteni. — A z e g y e t e m i könyvtár még csak e hó végéig marad oytiva, július 1-én kezdődik a nagy porolás. A szünidő alatt a tudósok és iroókna a könyvtár szert rendelkezésre áll. — B l a h á n e m a lép fel utolszor két havi szabadsága előtt a „Piros bugyellárús“ Zsofi szerepében. — A „Közvélemény“ politikai napilap megkezdte — A p i n c z é r k ö r és kath. legényegylet szombat-este ti zenegykor a Szcényeni tér kioszkjában hangversenyt és táncvigalmat rendez. — A s t r i k e o l ó asztalos-segédék vasárnap délig 531 fr 75 kr segélyt kaptak s részestülésre 97 nős és 265 nőtlen leány jelentkezett.

Három „fogművész“ balesete.

— Leona Dare, miss Wanda, és miss Thora. —

Sajátságos játéka a véletlennek, hogy csaknem ugyanegy időben három ugyanegy mesterséget mutogató czirkuszi művésznőt szerencsétlenség Hungaruban, Berlinben és Budapestben.

H a m b u r g b a n a Renczirkuszszal járó Leona Dare küssaszonyjal történt szomorú baleset, ugyanazzal a bájos akrobata nővel, kit tavaly a fővárosban is bámultak s

ki Jókay most folyó legújabb „A kik kétszet halnak meg“ regényének hősnője. A küssaszonyiak az a virtusa, hogy ruhintároló fejfel lóg lefelé s fogaival trapezet tart, melyre egy spanyol komédiás lendül át, az egész czirkusz hosszában röplő hintával. Pénteken a spanyol valószínűleg túlérés lendülettel eresztette magát a Dare k. a. szájából lógó trapezre, mert az onnan kiszakadt, magával rántva a szegény, szép művésznő négy fogát. Hittak hozzá rögtön amerikai fogorvosokat, — hiába, többet soha sem fogja produkálni állkapcsa csodálatos erejét.

Berlinben bizonyos Miss Wanda akrobata, ki Dare küssaszonyit utánolta a Walhalla mulatóhelyen, szintén szerencsétlenül járt e napokban. A fogai közt tartott trapez emberestül lezuhant s a boldogtalan nőnek első állkapcsa tökéletesen szétzuodott.

B u d a p e s t e n i s történt, ilyen baleset. A Beleznyakertben ugyanis, egy miss Thora nevű „művésznő“ produkálja magát néhány hét óta. A miss művészte egyebek közt abban áll, hogy mint miss Dare, a ruhintároló fejfel lefelé lógva foga közt egy embert tart, s azt ott forgatja. E merész vállalkozást, ki életét a miss fogaira bizza, vasárnap este az a szerencsétlenség történt, hogy a gummi-szj, melyél fogta őt a „művésznő“ emelte, elszakadt, s a boldogtalan kökier, mintegy 2 ónyai magasságból a terem padló-tárá zuhant, s tetemes sérüléseket szenvedett.

Külföld.

Montenegró hálaja Monarchiának iránt.

Montenegró a határszabályozási kérdés miatt a legnagyobb háttér az ébsci udvar iránt, ennek Montenegró iránti kedvező magatartásáért. A fejedelem ezen háttának kifejezést fog adni Ferencz József uralkodóhoz irandó levelében.

Az orosz-chinai háború.

Ujabbán öt hadihajó az északi orosz hajóhadból parancsot kapott Chinába hajózni. Ugyiszintén az önkényes hajóhad is parancsot kapott magát löszrel és hadikellékekkel ellátni s a kereskedelmi lobogó helyett a hadi feltűzni s junius közepéig (s számítás szerint) a chinai vizekre távozni. „Rossia“ gözös, mely épen megkezdte déli Oroszországba akart hajózni, azon rendeletet kapta, hogy terhet rakja le s azonnal fegyverkezék.

A berlini konferentia.

Ma van a határnap a mikor a berlini konferentianak meg kelle nyitnati. Az előjelük után itélve a hatalmak a görög kérdésre vonatkozólag meg fognak egyezni, bárha a konstanzinapoli jelentések szerint a szultán csak azon területeket engedheti át Görögországnak, melyeket a Provasban értekezett török bizottság helyeselt, mert különben a belháboru provokáltaték.

A nagykövetek előértekezletet tartottak különböző előzetes kérdések, nevezetesen a műszaki biztosok állása felett. Ez utóbbiak körülbelül analógiában a berlini kongresszuson volt állásukkal önálló testületet fognak képezni, melynek tanácsát a konferentia műszaki kérdésekben ki fogja kérni.

A konferentianak valószínűleg két ülészaka lesz. Az egyik mintegy tíz napig tart s a meghatalmazások megvizsgálásának, a berlini szerződés 24 pontja és 13 jegyzőkönyve magyarázásának és ezen ügybeli megegyezések, valamint a helyszínerre küldendő műszaki bizottság uttsítási megállapításának lesz szentelve. A műszaki bizottság 3—3 hónapig

szakájok nagyrésze is teljesen tönkre volt téve.

Mert a dübörgés, dobogás és nyekergő nyaralgatás a nagy fősevényen épített ház vékony fölépén és falain keresztül tisztán hallható volt fejük felett „no most ismét bold u j s a g van, megjött a bold o n d j a“, mondogatták magukban a lakók, mintán Bányai urat olyan lunatikusknak tartották, a kinek egy kekre mindig hibázik ugyan, de már holdjás alkalmával egy kekre sines meg a négy közül.

Ezt tapasztalhatták a szegény lakók, kik békessegek reményekkel, jó hiszeműek költöztek be a ház földszinti részébe, csakhamar azonban magokon tapasztalták, hogy sok furcsa kosztosa vagyon az ur lstennek.

Ez a csodabogar pedig a kedélyes házi ur Bányai ó nagysága volt, ki azon hiszemben és teljes meggyőződésben élt, hogy ő ellenében legkevesebb jogokkal sem bírnak a lakók és ő hálátlan ur felettők azért, mert történetesen házába laknak és bért fizetnek.

El volt tiltva e hában a danolás, füttyölés, hangos beszéd és nevetés, mert minden élénkség, vidámság vagy a jó kedv bármilyen nyilvánulása annyira terhére voltak a nagyságos urnak, mint az ördögnek a tömjén.

„A kinek jó kedve van s danolni vagy füttyölni akar, menjen ki a nagy erdőbe, az ő háza nem korcsma, ő azt nem tűri, hogy ott zenebonákat csináljanak“ — ez volt a kiadott nék s midőn ennek ellenér egyik lakója mégis füttyörésze ment végig az udvaron azt felelta a rendőrségnek, hogy garázdálkodik.

(Vége kör.)

